Q. D. B. V.

DISPUTATIO MEDICA

De

OEDEMATIS

NATURA & CURA,

Qvam

Gratioſiſs. Facultate Medica

Indulgente

Pro

LOCO

In Eâdem ſuô tempore ob-

tinendô

Ad diem 5. Jun. A. C. M. DC. LXXXV.

Publicè ventilandam ſiſtit

JOH. GUILIELMUS PAULI

Lipſ. Phil. & Med. Doct.

RESPONDENTE

CAROLO FRIDERICO LUTHERO,

Vrat. Sileſ.

H. L. Q. C.

LIPSIÆ,

Literis JOHANNIS GEORGI.

4

B. C. D.

PRÆLOQVIUM.

QVi Humorum in Corpore noſtrô vivente abſolvitur Circulus, obeundis ritè partium ſolidarum actionibus adeò reqviritur neceſſarius, ut ſtatim ac ille qvocunqve turbatur modô, varia in his læſionum exſurgant genera. Qvotidiè hoc in morbis obſervare eſt internis non minùs ac externis, ceu in qvorum plerisqve Humorum Motus aut primariò, aut ſecundariò ad minimum, exiſtit vitiatus. Sic etiamſi v. g. Catarrhi ab irritante qvôdam proximè inferantur, ſubſeqventis nihilominùs fibrillarum criſpaturæ occaſione mox ab impedito lymphæ concomitantur motu. Sed qvò vitium tale magis, primarium in medium afferatur, exempli loco è Tumorum nonnullis (Humoralibus qvoqve propterea appellatis, qvod eoſdem humor qvidam ſtagnans, i. e. in motu ſuô impeditus, tanqvam Cauſa Materialis proxima conſtituat) unicum denominâſſe Oedema ſufficiat, Diſputatione præſenti ſub duplici capite pluribus ita ventilandum, ut in primô Theoreticô Natura, in alterô verò Practicô ejusdem Cura cuivis pateſcat.

Faxit DEUS Opt. Max. Feliciter!

Caput I.
THEORETICUM.

§. 1.

QVanquam *Oedema* ſuæ intuitu originis, quam Græciæ *ἀπὸ τοῦ οἰδεῖν*, i. e. tumere ſeu inflari debet, Tumorem quemvis in genere morboſum Hippocrati ſignificet, temporis nihilominus ſucceſſu apud Medicos obtinuit & adhuc obtinet uſus, ut ſpecialem magis ac partialem in corpore noſtro Extuberantiam præternaturalem exprimat ſequenti circumſcriptam definitione: *Tumor eſt Humoralis, albicans, mollis digitisq́ ita cedens ut horum veſtigia retineat aliquamdiu impreſſa, calore nullo, nec dolore, aut ſaltem pauliſper tenſivô, moleſtus, in cute alicubi ac partibus ſubcutaneis à craſſioribus ſeri moleculis intra poros iſtarum nimiùm coacervatis excitatus.*

§. 2.

Generis hic *proximi* locum *Humoralis* ſibi vindicat *Tumor*, eò, quod œdematoſa extuberatio talem in parte quâdam corporis auctam deſignet magnitudinem, ad cujus poſt partum productionem Humor proximè facit, non Flatus, nec ſolidioris alicujus partis in alteram Decubitus, nec Res etiam quædam totô genere præter naturam, aliis aliàs tumorum ſpeciebus progenerandis, v. g. Tympanitidi, Herniis variis, diverſis Luxationibus, it. tumoribus calculoſis, piloſis, verminoſis &c. inſervientes, à quibus Oedema tamen per datum oppidò diſcrepat genus, velut iis ſolummodò Extumeſcentiis, quas humor pariter quidam procreat, commune, e. g. Inflammationi, Eryſipelati, Scirrho &c.

§. 3.

Specificam verò *Differentiam* Oedemati, quâ ab humoralibus etiam iſtis diſcernatur tumoribus, conciliant: *primò Qualitates quatuor in œdemate ſenſibiles, inſtar proprietatum ipſi eſſentialium ſeſe habentes*; *deinde Subjectum, ac Cauſa deniq́ Continens*; quæ ſingula quidem nunc eôdem quoque ordine eſſent enucleanda, ſed cùm ſcrutinium eſſentialium œdemati adjunctorum, ſubjecti ejusdem ac cauſæ ſupponat præcognitionem, ab horum potiùs perluſtratione initium licebit deſumere.

§. 4.

Subjectum equidem Oedematis in genere ſpectatum occurrit *duplex* : *inhæſionis alterum, alterum radicationis*; quorum tamen illud ſolùm, quia adæquatum, in definitione expreſſum, hoc verò in §. 9. etiam denominandum. *Inhæſionis ſcilicet ſubjectum, ſeu pars in œdemate affecta adæquata, Cutis partesq́ exiſtunt ſubcutaneæ:* ita quidem, ut in Cute tertiam cumprimis ejus laminam, præter omnis generis vaſcula ex tendineis fibris glandulisque interſperſis contextam, ac recentiſſimè à *Bidloo Anatom. Corpor. Human. Tab. 4.* per opticum inſtrumentum nitidè depictam, affici ſtatuam; è ſubcutaneis verò partibus, pinguedinem muſculosque, tam ſubcutaneos, quàm alios κατ' ἐξοχὴν ſic dictos cum membranis ſuis pati eò lubentiùs exiſtimem, quod *Excell. Dn. Meibomium Helmſtadii in Diſſertatione quâdam de Tumoribus pedum* ſub Umbone *Ejus A. 79. habitâ,* ſectionis ope deprehendiſſe videam, humorem in pedibus œdemadoſum non ſub cute tantùm, ſed & ſub membranâ muſculorum, & in ipſis quoque muſculis, ſolitô laxioribus, habere ſedem.

§. 5.

Sed dubium extemplò hîc ſeſe ſiſtit, annon internæ quoque corporis partes ab œdematoſo interdum affligantur tumore? & ut verum fatear, non adeò aberrare videtur *Fabricius ab Aquapendente* in partibus internis ac externis œdemata oriri *Oper. Chirurg. p. m. 32.* ſcribens; etenim quàmvis rariores hîc, ſi ullæ, Autorum œdemata interna enarrantium proſtent obſervationes, probè tamen ſi conſideretur, conſtitutionem ſcirrhoſam, quæ interna ſæpius vexat viſcera, æque à ſerô ac œdema, magis ſaltem coagulatô proficiſci, vix abſonum erit ſuſpicari fortaſſis œdematoſam internè aliquandò priùs ſubeſſe habitudinem, quàm perfectus ibi gignatur ſcirrhus: nihilominùs cùm interna talia œdemata omnem Medici eludant explorationem, in tradendo œdematis ſubjectô ad externum malui reſpicere tanquam tale, de quô Medici & Chirurgi unicè ferè ſolent disquirere. Interim ſi quod ſubjectum œdemati utrique commune à me veniret exhibendum, illud commodè per fibroſas ſimpliciter & glanduloſas partes ubivis deſcriberem obvias.

§. 6.

De cætero cutim ac partes ſubcutaneas magis, quam alias partes eſſe commodas, ut ab œdematoſô occupentur tumore, præter Autopſiam modò §. 4. confirmatam, ipſa earundem apta conformatio aptusque ſatis perſvadent ſitus: Cum enim hujus reſpectu incumbentis Atmoſphæræ attactui quandoque ſatis injurioſo maximè ſint expoſitæ, ratione autem illius à minoribus longè irrigentur arteriolis, quàm quarum interdum pulſus lymphæ ad vaſcula ſua cryſtallina urgendæ ac protrudendæ ſufficiat, utroque ſanè modò facilius hîc, quam alibi lymphæ refluxui objici remoram & per conſequens œdema introduci eluceſcit.

§. 7.

Quinimò ex conſideratô partium ſitu clarum quoque evadit, cur pedibus præ partibus aliis œdemati frequentius ſint obnoxii, adeò, ut nonnulli ſtatim ac erectam corporis poſituram plus debitô continuant noctisque præſertim tempore ſedentes ſomnum capiunt, pedum ejuſmodi incurrant tumores. Suppoſito enim, ceu veriſſimè à *Borello de Mot. Animal. Part. 2. Cap.* 5. monſtratô, magnam Cordis muſculoſi pro ſangvinis pulſu requiri virtutem ad eam, quæ in vaſis jam dum propter ſungvinem ibi exiſtentem deprehenditur, exſuperandam renitentiam. Quod ſi itaque quacunque ex cauſâ hanc cordis quodammodò vim contingat imminui, prout ſomni etiam tempore accidit, ratione duplicis effectus, qui ſangvinis quoad motum in verticali corporis ſitu ſequi ferè debet, dum primò quidem ſangvis arterioſus propriô haud difficulter pondere inferiora verſus ruit, dein tamem venoſus propter eandem gravitatem difficilius longè aſcendit, perquam promta ſeri craſſioris intra pedum poros habebitur collectio, i. e. tumor formaliter œdematoſus.

§. 8.

In eô quippe conſiſtit ratio, quâ ſubjectum œdematis in genere afficitur, ut pori ejus ſive interſtitia, vel fibras inter, vel glandulas relicta, à continente plus debitô diſtendantur cauſâ, undè ad proportionem, quâ hæc ibi coacervatur, tumor ipſe œdematoſus vel major evadit, vel minor. Minus proin neceſſe eſt, ut in omni ſemper Oedemate Cutis æque ac omnes partes ſubcutaneæ ſimul

patian-

patiantur, cum ſola nonnunquam cutis, ubi Oedema non adeò profundum affligit, nec nimis diffuſum, videatur ſufficere. Neq; fruſtra in definitione pars affecta particulâ alicubi fuit limitata, qvia ſi cutis ſecundum totam, aut ſaltem maximam ſui peripheriam in mollem ejusmodi elevetur extuberantiam non Oedema amplius, ſed Leucophlegmatia potius ſalutatur Practicis.

§. 9.

Radicationis autem *ſubjectum*, ſeu ea affecta pars, in quâ antecedens Oedematis cauſa velut deliteſcit ſopita ipſa videtur *Maſſa ſangvinea*, unicus ille in corpore noſtô Humor univerſalis, qui à cordis impulſu ad omnes corporis viventis partes tam internas quàm externas, continuò vibratus hiſce illaudabiles pariter, ſi adſint, ac laudabiles ſimul adportat particulas, in tumore noſtrô ita conſtitutus, ut ſeroſæ ejus maſſulæ vel plus juſtô abundent, vel præternaturali etiam plus minus viſcidâ gaudeant craſſitie, è cauſis quemadmodum mox evolvendis uberius conſtabit.

§. 10

In definitione ſiquidem *proxima & continens cauſa craſſiores ſeri* ſubinnuntur *moleculæ* intra partis affectæ poros nimium coacervatæ, ſive craſſities ejusmodi his naturalis magis fuerit, ſive præternaturalis. Eſt videlicet ſerum altera integralis Maſſæ Sangvineæ pars, in quam & cruorem hæc ſibi relicta ſpontè ſua, vel in tubulis vitreis ſetâ haud craſſioribus annotante *Antoniô de Heide Anatom. Mytul. p.* 175. faceſcit, ratione texturæ ſuæ ex particulis magnitudine ac figurâ differentibus, ſenſibiliter ſub aquâ & gelatina comprehenſis, conflata. Candelæ enim ardentis flammæ in cochleari expoſitum ſerum aqueam exhalare portionem, gelatinoſam verò ſervare reſtitantem, notisſimum. Jam uti ſeri craſſitiem naturalem eam dico, quam particulis ſuis gelatinoſis benè ſe habentibus, decentique ſub proportione aqueæ parti combinatis, refert acceptam; ita ex oppoſito præternaturalem ejus craſſitiem voco iſtam, quam à particulis chyli crudioribus plus minus pituitoſis ac viſcidis, digeſtionis primæ culpa enatis, adipiſcitur. Quibuscunque itaque ex craſſioribus his ſeri moleculis, ſive naturalibus ſive præternaturalibus, in partium externarum poris ſtagnare ac modò ſucceſſivè, modò repentè coacervari ibi datum eſt, continens tumoris œdematoſi

matoſi eo ipſo evadunt cauſa, quod nimium coacervatæ totam loci affecti dimenſionem reddant auctiorem.

§. 11.

Cognita hucusq; continente oedematis cauſâ, *ſerum idem in vaſis adhuc fluctuans cauſa antecedentis* habebit rationem tantò magis, quantò vel copia ejus adeſt major, vel conſiſtentia craſſior. Sicut namque alias ea ſeri ad cruorem in corpore noſtro eſt proportio, ut hujus quantitas decies ad minimum ab illô. *Excell. noſtrô D. D. Bohnio Act. Erud. Lipſ. A. 1682. p.* 127. accuratè oſtendente, excedatur;] ita ſi pondus hoc, reſpectu vel ad rubicundam ſangvinis partem, vel totum etiam corpus habito, notabile ſui capiat incrementum, ſerum tunc gelatinæ ſuæ ſimul auctæ intuitu efformando œdemati admodum redditur diſpoſitum. Nihilominus præter hanc ſeri quantitatem, & conſiſtentiam ejus præternaturaliter craſſiorem œdemati producendo ſufficere, Cachectici pituitoſi, Senes ac Mulieres, ſuo quotidie teſtantur exemplo, utpote qui fere ratione craſſioris ſeri frequentius quam alii, tumoribus ejuſmodi deprehenduntur ſuccumbere.

§. 12.

Cauſæ autem *Procatarcticæ* omnes, moventes ſerum, quò continens Oedematis exſurgat cauſa, in genere quidem ſeri adjuvant ſtagnationem, attamen in ſpecie earum aliæ in vaſa magis, aliæ in locum affectum, aliæ denique immediate in ſerum ipſum ſuas exerunt operationes. Primum in vaſa, ſerum à partibus revehentia, tàm venoſa quàm lymphatica operantur cuncta, quæ ab extra iſta comprimunt, comprimendoque efficiunt, ut ſerum vel ultrà pergere impotens vel vaſa quoque lymphatica diſrumpens, in poris copioſè detineatur partium, v. g Uterus ingravidatus tali vaſorum compreſſione ultimis geſtationis menſibus œdematoſos in gravidis inferens pedes. Huc itidem ſpectare videntur luxationes &c. œdematoſis interdum extuberantiis, Autore Richardo Wiſeman in the ſeverall Chirurgicall Treatiſes p. 81. pariter anſam ſuppeditantes.

§. 13.

Deinde in locum hic affectum Cauſæ occaſionales agunt eæ, quæ vel fibras ejus ſtringere, vel laxare valent: priori enim modò ſerum partis interſtitiis velut infigitur, poſteriori verò fibræ particulis

culis ſeroſis ad vaſcula ſua propellendis redduntur ineptæ. Illud contingit maximè in doloribus, v.g. podagræ dictæ vulgò frigidæ, it. vulnerum &c. hoc autem in Inflammationibus, Contuſionibus &c. quando his œdemata nonnunquàm ſuccedunt, evenire videtur; quinimò à tali fibrarum laxitate petenda ratio, cur eadem loca, quæ ſemel œdema fuerunt paſſa, levi data occaſione denuò ab hôc affligantur.

§. 14.

Tandem immediatè afficiunt ſerum occaſiones, quæcunque hujus vel abundantiæ, vel craſſitiei præbent anſam, ſive ſex rerum nonnaturalium, ſive præternaturalium accenſendæ veniant claſſi. Sic rebus nonnaturalibus adnumerantur: primò Aer humidior & frigidior, quorum ille ſeri non ſaltem quodammodò adauget copiam, ſed & conſiſtentiam ejus magis inſpiſſat unà cum frigidiori habitum quoque corporis multùm vellicante. Hinc Alimenta ſolida æque ac fluida, vel in nimiâ aſſumpta copiâ, vel craſſiora etiam, viſcida & acida &c. deglutita. Tùm Quietis ac Somni exceſſus, humorum retardandò circulum, craſſitiem ſero præternaturalem inducens. Porro Excreta & Retenta, v.g. Urinæ in renibus ſecretio imminuta, it. in mulieribus menſtrua ſuppreſſa. Ex Animi denique Affectibus Triſtitia imprimis, Timor ac Terror &c. qui ſinguli figendò ſpiritus humores in motu magis lentos & in craſi plus minùs craſſos efficiunt.

§. 15.

Inter res autem præternaturales agmen quaſi ducit depravata alimentorum in Ventriculo digeſtio talis, quæ ad pituitoſam, vel acidam quoq; dictam vergit cruditatem, Cacochymiæ pituitoſæ, à quâ Cachexia ſimilis hic pariter conſideranda, mater genuina. Hinc Phthiſis diuturnior adeſt, pulmonum exulceratorum occaſione variis heterogeneitatibus inquinans ſerum. Febres demùm tam acutæ, quàm chronicæ ſe offerunt, craſin Mæ Sæ ita turbantes, ut curatas easdem œdematoſi nonnunquàm crurum ſequantur tumores, idq; eò faciliùs, quò liberiùs ægri reconvaleſcentes ſuo denuò indulgent genio &c.

§. 16.

Perluſtratis ita hactenus ſubjectô œdematis atque cauſis, ad

quatuor adjuncta ipſi *eſſentialia*, cognitu nunc faciliora, reverti licebit: horum primum *albicans* eſt *color* a ſero ipsô craſſiori in tertia cutis laminâ contentô, partim ratione proprii coloris, partim & ratione impediti ſangvinis verſus corpus cutis reticulare influxûs, conciliatus. Alterum *mollities* determinata cernitur, talis videlicet, *quæ digitis & cedit, & horum veſtigia aliquamdiu oſtendit* impreſſa, antequam ad priſtinum redeat ſeu reſiliat ſtatum, à craſſioribus pariter ſeri exorta particulis debiliori inſtructis elatere, quàm ut è momentò quaſi priorem reaſſumere queant locum. Tertium *caloris* (ſub intellige p. n. potiùs quàm naturalis, licet & hic imminutus ſit) habetur *abſentia* ex eô, quod partium in œdemate ſenſibilis deſit irritatio, ſpirituum ac ſangvinis uberiorem ad partem affluxum, à quô in Inflammatione aliàs & Eryſipelate p. n. dependet calor, determinans. Quartò denique *dolor* obſervatur *nullus* ob eandem irritationem abſentem, in vellicatione quippe potiùs, quàm in ſolutione continui, conſiſtere doloris eſſentiam ſufficienter demonſtrat *Borellus de Motu Animal. Part. 2. Cap. 18.* Aut ſi exilis nonnunquam combinetur dolor, tenſivus ſaltem is eſt à ſerô poros replente ac fibras non niſi pondere vellicante enatus.

§ 17.

Differentiæ Oedematis pauciores conſiderari merentur: Primò ratione magnitudinis, quâ œdema in locô affectô ſeſe extendit, aliud circumſcriptum eſt, quod minùs occupat ſpatium; aliud diffuſum, quod per majus ſub tumoris œdematoſi diffunditur nomine. Hinc originis intuitu, Oedema vel primarium exiſtit, vel ſecundarium; quorum illud alium non æque morbum ſequitur, ac hoc, quod ab aliò dependet, v. g. Phthiſi, Hydrope &c. Tùm reſpectu temporis, Oedema recens aliud, aliud inveteratum occurrit. His demùm Autorum nonnulli v. g *Barbette Chirurg. p. m. 99.* aliud diſcrimen addunt à qualitate cauſæ petitum, quô Oedema aut perfectum aut imperfectum, & hoc rurſùs vel phlegmonodes, vel eryſipelatodes, vel ſcirrhodes eſſe, pronunciant; verùm cùm œdema ipſis imperfectum dictum ſub definitione verâ haud comprehendatur, differentia iſta negligenda potiùs eſſe videtur, quàm pluribus enodanda.

§. 18.

§. 18.

In *Signorum Diagnoſticorum* cenſum venientibus ipſis ſenſibilibus œdematis qualitatibus §. 16. evolutis, non eſt, cur ad *Prognoſin* pergere ceſſem. *Ratione eventûs* : Oedema aliud periculoſum eſt, aliud periculô vacat : periculoſum eſt, quod à periculosò dependet morbô, v. g. hydrope, phthiſi &c. periculò autem vacat id, quod primarium eſt, aut ſaltem ſecundarium tale, morbum quod minùs periculoſum inſequitur, v. g. Luxationes, vulnera &c. In genere aliàs œdema recens faciliùs ſui admittit Curationem, quàm inveteratum, ceu eandem ſæpiùs penitùs eludens. *Ratione temporis* : Oedema diu ſatis, tanquam morbus chronicus, perdurare ſolet, ita ut, ſi minùs reſolvatur, *Guillemeau aux Oevres de Chirurgie p.* 535. quinquaginta definiat dies, antequam ſuppuretur, *Ratione* quippe *modi eventûs*, hic, modò œdema ſit legitimum, per reſolutionem ſemper contingere obſervatur : ubi verò in imperfectum forſan degeneret, v. g. phlegmonodes, vix niſi per ſuppurationem terminatur. Si deniq; durum ac doloroſum evadat œdema metum ſubeſſe, ne in Scirrhum transmigret, indicat *VViſeman loc. cit.*

Caput II.

PRACTICUM.

§. 1.

IN Oedematis Curatione circumſpiciendum ante omnia, an primarium hoc fuerit, an ſecundarium; ſecundarium enim ſi affligat, omnis in ejus remotione conatus, niſi & ipſe morbus primarius removeatur, erit fruſtraneus. Pro primariô autem feliciter extirpandô triplici *Indicationi* in genere, *Curatoriæ* ſcilicet, *Præſervatoriæ ac Vitali* venit ſatisfaciendum. In *Curatoriâ*, quæ cauſam continentem reſpicit, adeoque circa tumorem ipſum auferendum verſatur, craſſiores ſeri particulas in partis affectæ poris coacervatas eſſe tollendas, præcipitur.

§. 2.

Duplex autem deprehenditur via, quâ ejusmodi âmotio ſuſcipi poteſt, ordinaria alia, alia extraordinaria. Per viam ordinariam

riam ſerum ſtagnans removetur admovendô ea, quæ decentem ipſi, quò vaſa denuò ſua revehentia ſubintrare ſuumque ibi circulum repetere poſſit, conciliant fluxibilitatem. Diaphoretica præter interna mox § 8. depromenda, præſtant hoc imprimis Topica extrinſecùs tumori applicita, talia videlicet, quæ ratione ſubſtantiæ ſalinæ plus minùs acris, quâ pollent, dum ſtagnantes ſeri moleculas craſſiores comminuunt, comminuendôque veluti reſolvunt, Diſcutientia plerumque audiunt.

§. 3.

Diſcutientia ejusmodi Pharmacia ſuggerit varia ſub conſiſtentiâ vel humidâ, vel ſiccâ, vel mediâ denique, in uſum trahenda. Humida quæ adhibentur ſunt primò variorum Simplicium, e. g. Rad. Bryon. Helen. Herb. Abſinth. Roriſmar. Puleg. Origan. Hyſſop. Lupul. Fl. Chamamill. Hyper. Bacc. Laur. Juniper. &c. aut cum ∇ ſimpl. aut c. vino parata Decocta, calidè loco affecto, vel lotionis, vel fomenti vice, prout commodum magis videbitur, applicanda. Hinc olea habentur & Balſama, v. g. oleum laurin. cer. maſtichin. &c. Balſam. Peruvian. it. Balſam. 🜍 tam vulgaris, quàm ♃ii. à *Collectaneis Chymicis Leidenſibus c. 31.* deſcriptum. Omnibus tamen hiſce paria tandem, ſi non ſuperiora, ex fluidis obſervantur lixivia cum calce vivâ, ⊖e ♀i, it. cineribus vitis, quercus, fagi &c. ad imitationem *Plateri Prax. tom. 3. p. 297.* confecta, aliquali Sp. V. additione magis nobilitanda.

§. 4.

Sicca verò ſub fomentorum ſiccorum titulo in auxilium vocantur tàm Vegetabilia, modô §. 3. recenſita, quàm animalium quorundam ſtercora, e. g. bovin. ovill. columb. &c. ita quidem, ut vel immediatè admoveantur cuti, vel ſacculo priùs incluſa. Fatendum tamen operationes ejusmodi ſiccorum medicaminum, convenienti quia fluido, cum quo magis penetrare queant, deſtituuntur, vix adeò notabiles eſſe poſſe, niſi ſacculi forſan eum ſaltem in finem uſurpentur, ut calidi emplaſtris v. g. ſuperimpoſiti horum caloris ratione promoveant activitatem.

§. 5.

Convenientiùs proin eadem ingredientia l. a. in Cataplaſmatis rediguntur conſiſtentiam; Cataplaſmata enim ſunt & Emplaſtra,

quæ

quæ mediâ demùm humida inter & ſicca fruuntur texturâ. Ex Emplaſtis autem proficua ſunt: Emplaſt. Oxycroc. Dia♎. Diaphoret. Minſicht. ad Hydrop. Auguſt. de Galban. Crocat. Minſ. &c. oleo præſertim ſi quodam v.g. ♀. lign. quajac. laurin. &c. antea fuerint malaxata. Ordinariò equidem Diſcutientia hucusque deſcripta in principio ac incremento œdematis cum Repellentibus dictis jubentur jungi, verùm, cùm ſola Diſcutientia illo quoque tempore propoſito exactè reſpondeant ſcopo, Repellentia penitus omittere placuit. Interim quò Topica ipſa externa operentur citiùs, non inconſultum erit convenientes ipſis, ſi affecta ferat pars, deſuper applicare Deligationes, & comprimendo, & calorem partis intendendo adeò præſtantes, ut *VViſeman in the ſeverall Chirurgicall Treatiſes. p. 83.* absque his nil magni momenti in tumorum pituitoſorum curatione poſſe perfici pronunciet proptereaque tibialia, manicas, & Chirothecas, quæ de die in diem ſtringantur firmius, commendet.

§. 6.

Sed per extraordinariam magis viam ſerum educitur tunc; quando medicamina modò luſtrata & adhibita fauſtus effectus excipit nullus: tùm enim è Chirurgia Scarificationes in ſubſidium ducendæ eæque, cùm ſerum educendum craſſius, κατὰ συρμὸν potiùs ſeu per tractum & cæſim, quàm κατὰ πληγὴν ſ. verberatim & punctim, inſtituendæ; attendendo unà, an Oedema ſuperficiale magis fuerit, an profundum, quò inciſuræ pariter vel ſuperficialiter, vel profundè infligantur cuti.

§. 7.

In Præſervatoriâ porrò Indicatione, quæ circa Antecedentem cauſam occupata eſt, & mox unàcum Curatoriâ hic conſulenda, Serum vel abundans imminuendum, vel craſſius incidendum atque eliminandum eſſe, Ventriculi it. digeſtioni plus minùs læſæ ſuccurrendum, oſtenditur. Ut itaque ſeri, ſi adſit, tollatur copia, Evacuantia univerſalia, ſpeciatim Cathartica, Diaphoretica & Diuretica conducunt. Ex Catharticis inſerviunt ea, quæ Phlegmagoga & Hydragoga vulgò nuncupantur: nempe è Vegetabilibus Rad. Jalapp. Bryon. Herb. Soldanell. Aſar. Pulp. Colocynth. Sem. Cartham. Agaricus, Gumm. ✱c. de Peru &c. Ex Mineralibus verò ☿ dulcis præſtò eſt, it. Pilul. Jares à *Dn. Boyle of the Uſefulneſſe of natural*

Philoſophy Tom. 2. p. 110. adeò laudatæ & *p. 308.* deſcriptæ: quibus ☿. vit. quoque poterit addi. c. dupl. vel tripl. ☽i prius fixatus ad eum modum, quem *Carol. de Maetz in Prodrom. Chym. Ration. p. 28.* edocet.

§. 8.

Diaphoretica verò inter ea ſeligenda veniunt, quæ naturæ ſunt ⊖inæ volat. ſimplicia non minùs, quàm præparata, v. g. Rad. Angel. Chin. Card. bened. Helen. Sarſapar. Leviſt. Herb. Fumar. Salv. Rut. Card. bened. Origan. Roriſmar. Thym. Lign. Saſſafr. Junip. Guajac. &c. Sp. ⊖✱ c. ſimpl. & aromatiſatus, e. g. aniſat. caryophyll. &c. it. Sp. & ⊖vol. C. C. ſangvin. hum. &c. quæ ſingula ſerum craſſius æquè incidendo ac abundans per diaphoreſin ejiciendo non absque ſucceſſu operantur.

§. 9.

Quinimò pleraque ex hiſce diaphoreticis, ſi neglectâ ſudoris curâ uſurpantur, egregiâ ſerum abundans per urinam evacuandi pollent virtute; quibus nihilominùs diureticum in ſcopum adjici adhuc poterunt ea omnia, quæ aliàs in Hydrope diureſin ciere laudantur: v. g. ex Simplicibus Rad. Bardan. Ruſc. Fœnicul. Aſparag. Gramin. Herb. Fœnicul. Ap. Aneth. Petroſelin. Bacc. Juniper. Fructus Alkekeng. Sem. Dauc. &c. ex præparatis verò Spiritus aperitiv. Penot. Sp. ⊖ & ☽ præſertim Sp. V. ritè dulcificati, it. Sp. mileped. ⊖ volat. ſuccin. ⊖geniſt. ſtipid. fabar. &c.

§. 10.

An V. Sonem autem Evacuantibus recenſitis ſemper præmittere ſit conſultum, jure meritòque hæreo. *Thevenin* equidem *des Tumeurs p. m. 250.* magnum ſangvinis miſſioni etiam repetitæ in noſtrô affectu attribuit effectum; aſt, cùm rationes ejus tanti haud videantur momenti, quæ indifferentem V. Sonis hic uſum nobis, infrigidiori præprimis climate viventibus, valeant perſuadere, vereor ne Autor ſibi, tanquàm Chirurgo, magis forſan, quàm ægroto generoſo tali conſulat remedio. Quod enim aliquâ ſangvinis parte detractâ calorem naturalem faciliùs per vaſa diſtribui dictitat, vix niſi plethora præſente habet locum, adeoque & V. Sonem tunc ſaltem, quando Plethora juncta maximè urget, inſtituere convenit.

§. 11.

§. 11.

Hinc quò ſerum craſſius comminuatur, partim ⊖ſa, v. g. ⊖✳c. ♀. ⊕at. Cryſtall. ♀. Arcan.duplic.it.liquor terræ fol. ♀&c. partim ⊖ino. ♀ea, e. g Rad. Ari. Gentian. Imperat. Herb. Menth. Cinam. Caryophyll. Zingib. Piper.Eſſent. abſinth. centaur. min.&c. it. Tinct. ♀. ſimpl. & compoſit. &c. ſive ſola, ſive invicem commiſta uſurpentur, multum præbent præſidii. Salſa quippe remedia, præterquam quod pituitoſas in primis viis cruditates ſerumque in Mâ Sâ craſſius attenuent, & hoc commodi præſtant, ut comminutas unà Mæ Sæ. particulas easque inutiles ac è corpore proſcribendas per diureſin blandè eliminent. Salinoſulphurea verò præter eundem comminutionis effectum, Ventriculi quoque digeſtioni plus minùs læſæ optimè ſimul proſpiciunt, eamque ſi ad pituitoſam vergat cruditatem corrigunt.

§. 12.

Etenim ſi acida Ventriculi nonnunquàm combinetur cruditas, à quà ſeri eatenus dependere poteſt craſſities, quatenus chylus ſapore ſimili plus minùs infectus ubi commiſcetur ſero, hoc in coagulum facillimè modò eodem cogit, ac ſpiritum v.g. ⊖is talem in extra vaſatô ſero edere effectum obſervamus: tunc eorum medicaminum, quæ acidum corrigunt, expetendum auxilium, ſive hæc terrea ſint acidum in primis viis abſorbentia, v. g. ocul. 69. lap. percar. mandib. luc. piſc. C.C. corall. &c. ſive ⊖ia alcalia acidi texturam invertentia, tàm fixa, uti ⊖ abſinth. centaur. min. ♀. &c. quàm volatilia, e. g. Spirit. lumbricor. terreſtr. per putrefactionem paratus. &c.

§. 13.

Sola Indicatio Vitalis breviter adhuc ſupereſt conſideranda, ad virium conſervationem Diæta tali, qua antecedenti cauſæ nullum accreſcit incrementum, collimans: in hac proin præſcribenda eò minus exigitur laboris, quò magis nocivus ſex rerum nonnaturalium uſus è Cap. 1. §. 14. jamdum patuit. Quo intuitu Aer calidus ſeligatur & ſiccus; Alimenta parciori capiantur manu & concoctu faciliora, it. aromatibus ritè condita; Quieti ac Somno indulgeatur moderatè; cura detur ſedulò, quò excernenda excernantur & retinenda retineantur; tandem evitetur triſtitia, & lætitia potiùs exultet animus.

§. 14.

§. 14.

Atque hæc de Cura Oedematis perfecti & per reſolutionem terminantis impræſentiarum annotaſſe ſatis eſt, quomodo enim œdemati, ſi durum evadat, emollientibus, quæ inter gummata primatum ducunt, ſuccurri debeat, item quomodo œdema, ubi in imperfectum degenerarit, v. g. phlemonodes &c, ſit tractandum, ſicco hac vice præterire lubet pede properanti ad

FINEM.